

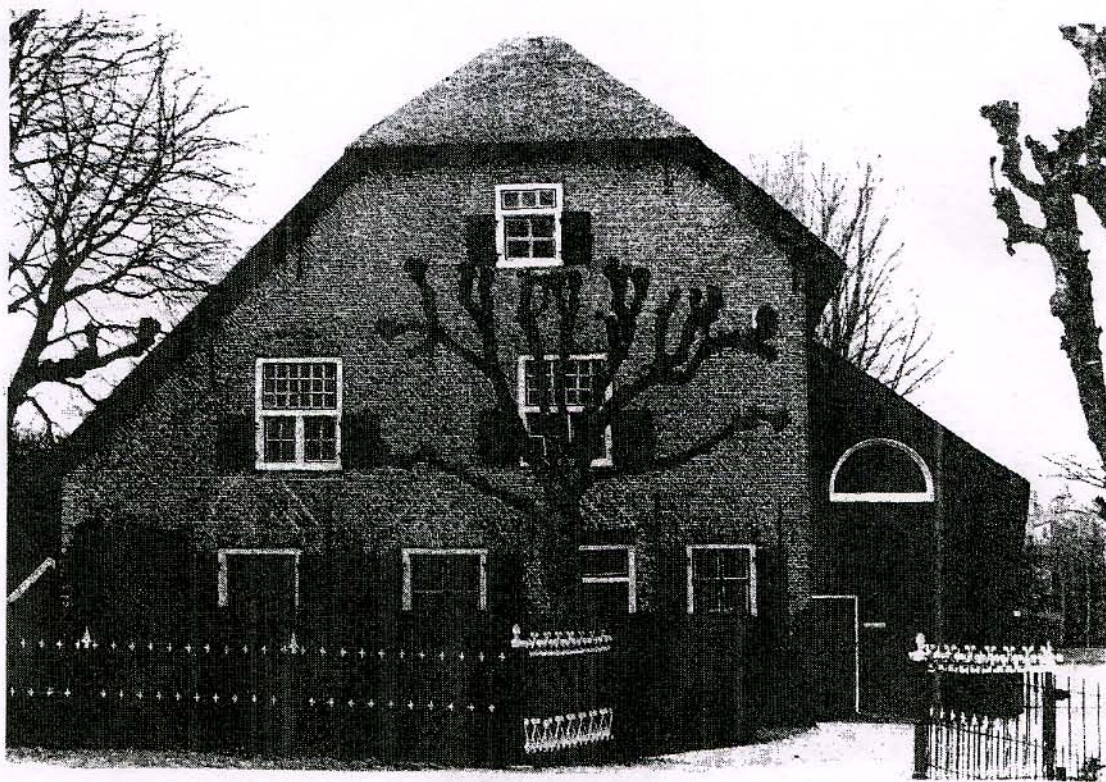
CONTACT

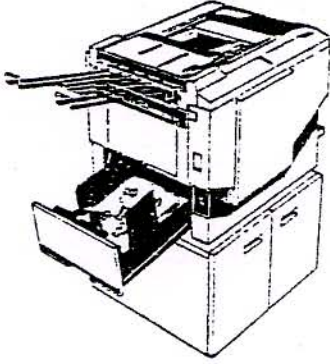
BLAD

78

maart 99

**VOOR AL UW KOPIEER- EN BINDWERK
STICHTING ALLE - R - HANDE**

Dr. Kuypersstraat 4, 2991 GB Barendrecht
Tel. 0180 - 61 15 54

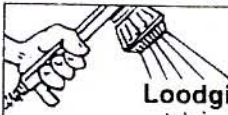

- Vervaardigen van ramen, deuren en kozijnen.
- Verzorgen van enkel- en dubbelglas.
- Inbraak preventie.
- Isolatie.

A. GROENEVELD
ONDERHOUDS - TIMMERBEDRIJF

Werkplaats:
Achterzeedijk 57
2992 SB Barendrecht
Tel. 0180 619685

Voordijk 359
2993 BB Barendrecht
Tel./Fax 0180 611183

**Loodgieter en Installatiebedrijf
Ton Blinde**

Leveren en plaatsen van badkamers en keukens
• sanitair • douche- en badschermen
• reparatie • onderhoud • watervoorzieningen

Devel 10 - 2991 RB Barendrecht - Tel. 01806-15096

**VIJFVINKEL
SCHOENEN
SPORTSHOP
SCHOENREPARATIE**

MIDDENBAAN 98 2991 CT BARENDRECHT TEL. 0180-613221

Second Hand project
Kinder/Dameskleding
't Trefpunt (1e etage)
Dr. Kuypersstraat 4
Barendrecht

Tel.: 0180 - 61 15 54

Open ma t/m vr. 09.00 - 13.00 uur

Stichting Alle-r-hande

Werkprojecten

LOONBEDRIJF

W.M. GROENENBOOM

*Gespecialiseerd in
onderhoud van sloten e.d.*

Voordijk 267 - 2992 AL

BARENDRECHT 0180 612617

**De warmste bakker
van Barendrecht**

MOOYAART

Doormanplein 4 0180-612619

Het Contactblad wordt mede gesteund door:

VELO BEHEER BV Postbus 27 2990 AA Barendrecht

Al meer dan
100 jaar
bij de Watertoren

Contactblad

kwartaaluitgave van de Historische Vereniging Barendrecht

eenentwintigste jaargang

verschijnt in maart, juni, september en december

Redactie

W. van Helden
tel. 0180-611970

B. Schooljan
tel. 0180-619658

Redactieadres

Korianderhof 3
2991 HD Barendrecht

Inhoud

nummer 78

P. Groenenboom

- **Portland** 1
- **De Heren van Rhooen en Pendrecht**
– *Wie waren zij?* 7
- **De eendenkooi Klein Profijt** 8

Berend Schooljan

- Drie eeuwen boerenvoortvaring
aan de Ziedewijdsedijk**
– *De hoeve op nummer 63 (I)* 11

Verenigingsnieuws

- *Verlagen en mededelingen* 15

De kopij voor het maart-, juni-, september- en decembernummer dient uiterlijk op respectievelijk 15 februari, 15 mei, 15 augustus en 15 november op het redactieadres te worden ingeleverd.

Overname van artikelen is alleen toegestaan met bronvermelding na overleg met de redactie.

ISSN 0169 – 5460

Op de omslag: Ziedewijdsedijk nr 63. De in oude stijl gerestaureerde hoeve. Zie p. 11. Foto: Schakel van 22-9-1989 p.18.

Portland

P. Groenenboom

Ja, het was bijna een opdracht om een artikel te schrijven over de Portlandpolder en de gelijknamige boerderij. Eigenlijk was ik het helemaal niet van plan, maar nu Arie den Otter uit Zaltbommel mij dat min of meer vroeg wilde ik het toch wel proberen. Ons aller mede-oprichter en eerste lid van de Historische Vereniging Barendrecht wil ik daarmee eren.

De brief van hem aan mij over de Portlandpolder kwam ook weer niet geheel onverwacht. De gedachte kwam op gang na een gesprek met een ander lid van onze vereniging, mevrouw Barendregt, tot voor kort 'bouwvrouw' op de Portlandboerderij. Toen ik haar ontmoette bij het slaan van de eerste paal voor de nieuwe woning Middeldijk 115 vroeg ik haar het portret dat op de binnenvoordeur van het woonhuis voor de boerderij is geschilderd te mogen zien. Mevrouw Barendregt had ook weer enkele vragen en zo kwam van het een het ander. Maar laten we bij het begin beginnen.

Eerst kwam de polder en daarna kon de gelijknamige boerderij daarin gebouwd worden. Vanaf 1770 is er, in opdracht van Willem Gustaaf Frederik Bentinck – toen de heer van Rhoon en Pendrecht, achterkleinzoon van Hans Willem Bentinck – een echte polder met hoge dijken van gemaakt. In het archief van het waterschapshuis te Barendrecht bevindt zich een boek, 'ommeloper' genoemd, met een schets van de polder.

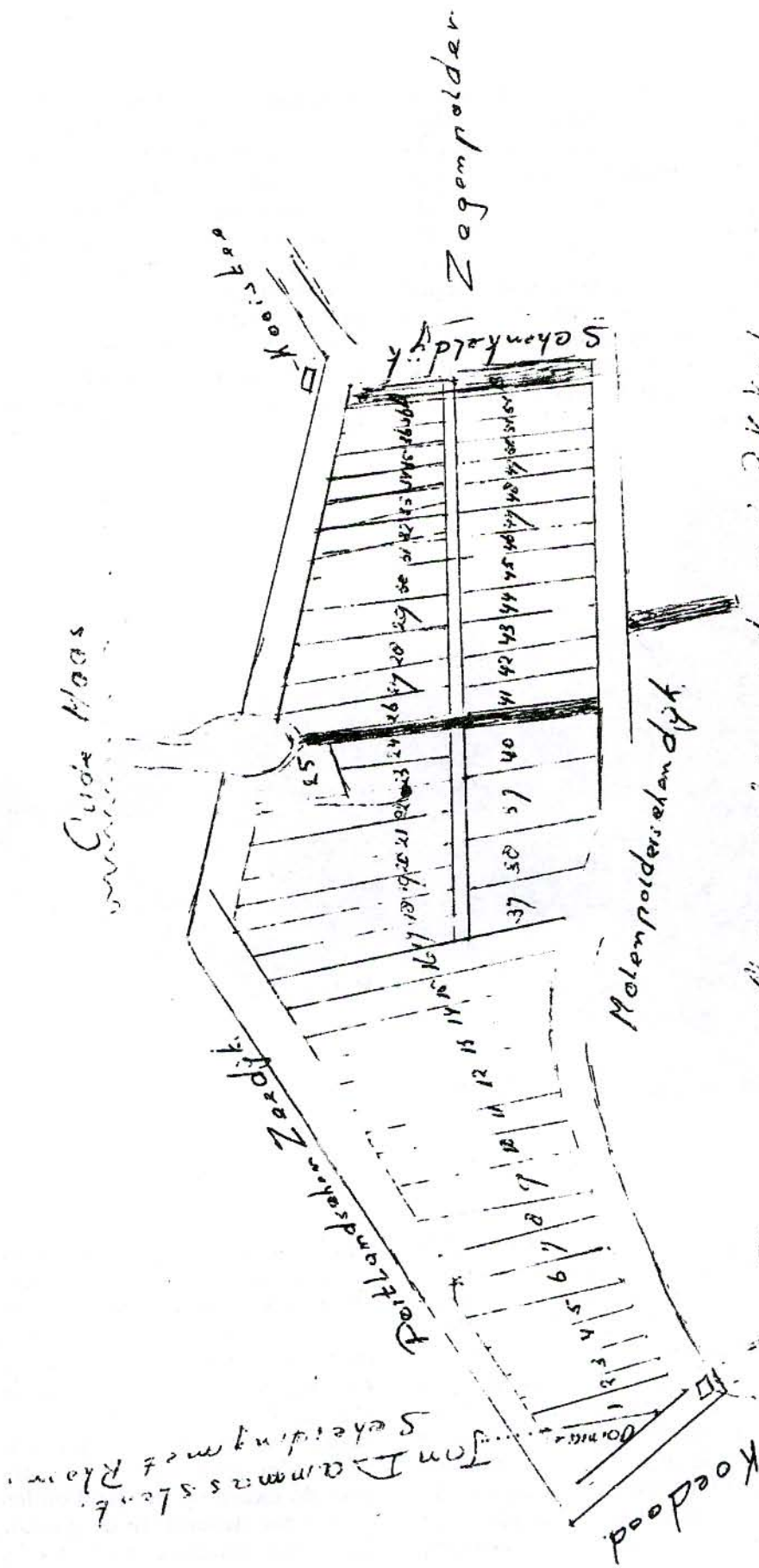
Deze schets heb ik nagetekend en staat afgebeeld op pagina 2. Alle kavels zijn daarop genummerd van 1 tot en met 51b.

Op 7 januari 1775 verkocht de heer van Rhoon en Pendrecht (Bentinck) de nummers 1 tot en met 25 aan Jan Blok. Deze verkocht op zijn beurt zijn bezit ten overstaan van notaris Cornelis Hendricus van der Looij te Rotterdam op 25 mei 1821 aan het arm- en weesbestuur van de Rooms-Katholieke kerk op de Steiger te Rotterdam, tegenwoordig genoemd: Stichting Laurens Instituut.

De andere percelen, de nummers 26 tot en met 51b, werden door de heer van Rhoon en Pendrecht ook op dezelfde datum verkocht, aan de weledelgestrenghe heer Jacob Cossart. Door vererving kwamen ze daarna in bezit van de weledelgeboren heer Jan François van Hogendorp. In 1830 werd dit gedeelte van de Portlandpolder gekocht door Anthonie van Hoboken.

De punt van de polder, tegen de Koedood aan, is niet genummerd. Dat gedeelte werd afgescheiden door de Jan Dammassloot en vormde de scheiding met Rhoon. Op de schets staat daar het woord Carnisse. Waarschijnlijk heeft men dat stuk bij de Zuidpolder willen houden om grond in voorraad te hebben om zonodig de dijken te versterken. De nummers 36b en 51b waren griendland.

Porceland polder

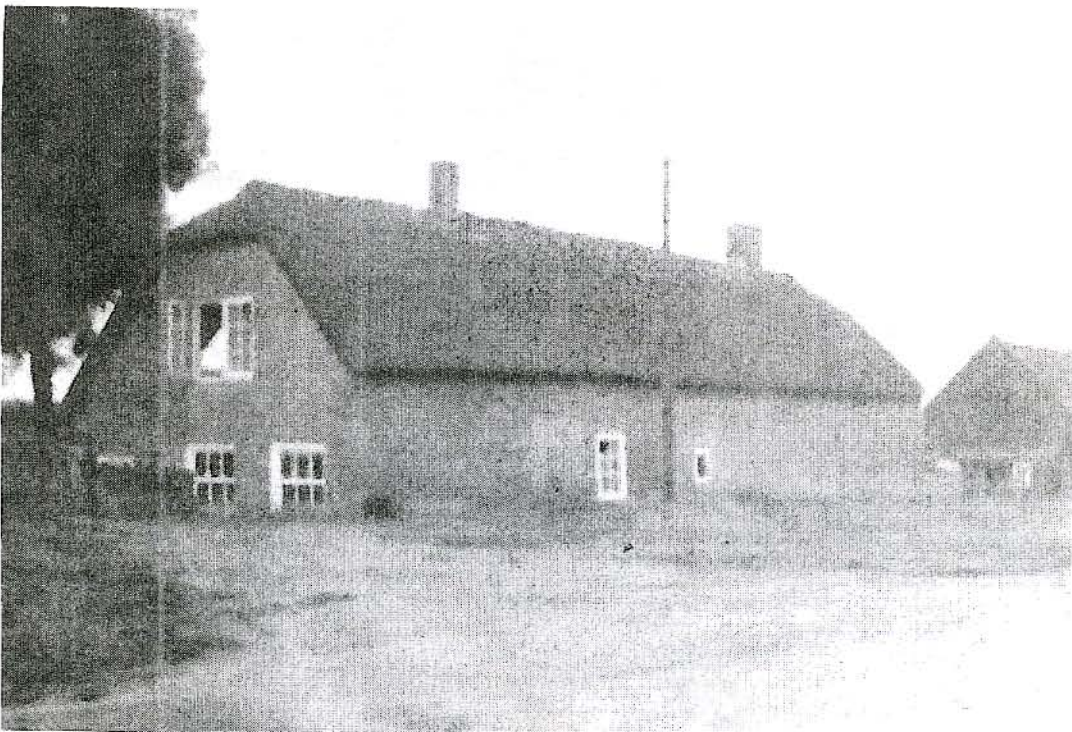

De nummers 1 t/m 25 waren oorspronkelijk van de R.K. Kerk.
 De nummers 26 t/m 50 werden aangelegd door de Heeren van Heboort en Hed Klaunder.

De polder wordt begrensd door de Koedood, de Molenpoldersedijk, de Portlandsezeedijk en dan de dijk die de scheiding vormt met de Zegenpolder, die Schenkeldijk, Kooisteedijk of Melkdijk genoemd wordt. Drie verschillende benamingen voor één dijk. Schenkeldijk was de originele naam. Melkdijk, zo genoemd omdat daar de melkkoeien van onder anderen boer Kooijman heen werden gebracht om te worden gemolken. Kooisteedijk, omdat daar op de hoek van deze dijk met de Portlandsezeedijk het kleine boerderijtje *De Kooistee* was gebouwd.

in gevaar kwam. Van tevoren waren de twee woningen onbewoonbaar verklaard. Dit waarschijnlijk om de boerderij gemakkelijker te ontruimen. De dag nadat de bewoners vertrokken waren werd het rieten dak in brand gestoken en de boerderij opgeruimd. Nu zou dat zeker niet meer gebeuren. In 1946 was de boerderij nog verbouwd. Het adres was: Zegenpoldersedijk 1.

Van de plaats en de boerderij is nu niets meer te zien. Als je nu van de Essendijk naar dat punt fietst is het nog een heel eind, laat staan in vroeger tijden, toen de slik- en grindwegen

De Kooistee - situatie voor de verbouwing in 1946

De Kooistee stond binnendijs, tegen de dijk aan. Dus goed beschermd tegen het water van de Oude Maas. Bij de watersnood in 1953 stond het water tot de dakrand. De boerderij was ongeveer driehonderd jaar oud. Je ziet dat ze er nog prachtig uitziet. Ze had dus best nog kunnen blijven staan, maar het waterschap wilde de boerderij weg hebben. Aan de andere kant van de dijk werd de 'Nieuwe Polder' volgespoten voor de aanleg van de golfbanen. Men was bang dat daardoor de dijk weggedrukt zou worden en de boerderij

daarheen slecht begaanbaar waren. Het was dan ook een vrijgevochten gebied.

De boerderij werd in tweeën bewoond, door Bas van Kampen en Janus Heezen. Later alleen door Janus Heezen. Heezen woonde er als vrijgezel met een huishoudster en haar dochter, Annie Beekman.

Janus voorzag voor een gedeelte in zijn levensonderhoud door te stropen. Strikken voor de hazen op het land en het bootje lag klaar voor stroperij in de grienden. Doordat de dochter des huizes mijn moeder hielp in de

huishouding mocht ik door haar bemiddeling ook wel eens een dagje logeren op *De Kooistee*. Bij die gelegenheid heb ik wel eens zo'n strooptocht meegemaakt.

We stapten dan in het bootje en roeiden door de kreken langs de Oude Maas. Het hondje dat altijd meeking zwom nog verder de kreken in. Zonder een kik te horen van eend of hond kwam hij van tijd tot tijd met een rui-eend in z'n bek terug.

Ik was toen nog jong en wat zich daar verder op die boerderij afspeelde ging aan mij voorbij. De verhalen spreken echter boekdelen.

Op de hoek van de eerste twee dijken heeft de boerderij *Het Klooster* gestaan. Die is ook reeds verdwenen. In het archief van de Historische Vereniging Barendrecht bevindt zich een mooie foto van deze boerderij. Daar heb ik zo nu en dan wel iets over geschreven. Wat ik mij nog goed kan herinneren zijn de belevenissen bij het uitpad van de Portlandpolder, dat bij deze boerderij op de verharde weg (De Koedood) uitkwam. Boeren die in het voorste gedeelte van de polder land huurden kwamen daar met hun paarden en wagens uit de polder. Het laatste gedeelte van het uitpad was daardoor altijd erg slecht, omdat daar alle wagens heen moesten. Het land lag betrekkelijk ver weg van de meeste boerderijen. Als men in de herfst bijvoorbeeld 's avonds met de laatste volgeladen wagens naar huis ging trachtte men zoveel mogelijk mee naar huis te nemen. Twee wagens werden dan aan elkaar gekoppeld en dat ene span paarden moest dan dubbel werk doen. Op het rechte, vlakke eind ging dat nog wel. Maar dan de stoep naar boven, het uitpad. De paarden wilden wel naar huis na een lange en zware dag. Ze deden hun uiterste best om de twee wagens aan elkaar boven aan de stoep te krijgen. De voerman zelf wilde zich het leed ook wel besparen nog halverwege de stoep vast te komen staan. Daarom vuurde hij de paarden, niet met de zweep, want die werd in het land nooit gebruikt, maar met bemoedigende woorden tot het uiterste aan. Dat was altijd weer een spannend moment.

Wat bij deze polder ook opvalt is de bemaling. Op het kaartje is duidelijk te zien waar de stenen windmolen heeft gestaan: midden in de polder, iets ten noorden van de Veerweg. Door een omkade voorboezem ging het

water eerst tot aan de Zeedijk en verder door een boezem langs deze dijk tot aan kavel 6. Daar werd het water pas op de Oude Maas geloosd, waarschijnlijk omdat op die plaats de Oude Maas het dichtst bij de Zeedijk was.

In 1770 is de molen vernieuwd en in 1879 vervangen door een stoomgemaal dat toen bij de Rhoonse haven is geplaatst. Door een duiker in de Schenkeldijk ging het water helemaal de andere kant op, door de Zegenpolder zo naar de Rhoonse haven.

Die ene molen zal wel niet voldoende zijn geweest. Ik weet dat er naast het land dat mijn vader in de Portlandpolder huurde – en mijn broers nu nog – nog een molen stond. Waarschijnlijk heeft die molen het water geloosd door de oude duiker ter hoogte van kavel 6.

De Kooistee in 1971, kort voor de sloop op 1 juli 1971

Na het natte jaar van 1974 is in 1975 de gehele waterloop op zijn kop gezet. Het gemaal in Rhoon werd afgedankt en de hele waterloop is vanaf die tijd op het gemaal Breeman op de Koedood gericht. Op de plaats van het oude gemaal in Rhoon ligt nu een buis, waardoor bij droogte water de polders ingepompt kan

worden.

De polder heeft een oppervlakte van 158 ha, 38 are en 68 ca. De nummers 26 tot en met 51b zijn bij elkaar 90 ha groot. De inpoldering is niet van een leien dakje gegaan. Om de polder lag eerst een zomerkade. Een lage kade dus. Op 1 juli 1741 kreeg de heer van Rhoon vrijstelling van belasting op voorwaarde dat de polderkade verhoogd en verzwaard zou worden tot een winterdijk.

Van die bedijking schijnt niets terechtgekomen te zijn. Bij een hoge vloed in 1763 liep het water over de kade heen. Opnieuw verzocht de heer van Rhoon om vrijstelling van belasting. Die werd hem verleend voor twintig jaar ingaande in 1770, echter onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat de kade nu echt op de goede hoogte werd gebracht. Zo ontstond de Portlandpolder.

Na de goede dijkhoogte heeft de polder zeker nog drie keer onder water gestaan. Bij *De Kooistee* is de dijk een keer doorgebroken en tijdens de tweede wereldoorlog, in 1944, is de polder door de Duitsers onder water gezet. Je kon er toen net niet varen, maar er konden ook geen vliegtuigen landen. Door enige cruciale onderdelen van de bemalingsinstallatie weg te halen werd de bemaling van de polder gedurende de rest van de oorlog onmogelijk gemaakt. De derde keer was in 1953, toen in de nacht van 31 januari drie gaten in de Portlandsezeedijk en zondagmorgen een groot gat in de Schenkeldijk werden geslagen. In die nacht - het was omstreeks twaalf uur - stonden we met ongeveer tien man achter de woning van Jan van der Linden. De maan verlichtte tussen de wolken door de polder. In de verte konden we nog net de Zeedijk zien. We zagen grote massa's schuim of water boven de Zeedijk. Over die afstand konden we niet precies zien wat er gebeurde. De andere ochtend liep de polder vol met water door het grote gat in de Schenkeldijk.

De Portlandboerderij is in 1803 gebouwd. Toen Jaapje van Gent de eerste steen daarvoor legde was ze zeseneenhalf jaar oud. Ze was het zestiende en jongste kind van Aart Abrahamzn van Gent (gedoopt 10 maart 1752 te IJsselmonde, overleden in 1810 te Rhoon), gehuwd op 28 oktober 1774 te Rhoon met Stijntje Louter (gedoopt in 1753 te Rhoon, overleden 17 december 1830 (te Rhoon) op nr D 122).

Twee tekens in de muren verwijzen naar de bouw. Een grote marmeren steen zit er in de voorgevel van het huis met de naam 'Portland'. Een klein steentje is in een zijmuur ingemetseld, waarop staat: "De eerste steen gelegd op den 1en april 1803 door Jaaptje A. van Gendt". Dat brengt ons zeer waarschijnlijk bij een van de pachters. Ik heb het niet uitgezocht, maar aannemelijk is dat Aart Abrahamzn van Gent de eerste pachter is geworden van de grote boerderij. Waarschijnlijk was hij al pachter van het land.

Mevrouw Barendregt heeft mij verteld dat er vroeger naast de boerderij een huisje (boerderijtje) heeft gestaan. Misschien heeft het gezin Van Gent daar al gewoond. Aart van Gent overleed in 1810. Wellicht is een van zijn zes zonen na hem nog pachter geweest.

In 1869 werd Johannes Kruithof uit Mijnsheerenland de volgende pachter. Dat bleef hij tot 5 mei 1904. Vanaf 1880 was de Nederlandse landbouw in een crisis terechtgekomen. De prijzen kelderden en veel boeren kwamen in de problemen, omdat de koop- en pachtprizen in de goede jaren waren gestegen tot boven de productiewaarde. Kruithof hield het mede daarom voor gezien op de grote Portlandboerderij en vertrok naar een kleinere boerderij in Puttershoek. Daar heeft hij nog zeven jaren geboerd en is er in 1911 overleden. Dan is de Portlandboerderij zonder pachter!

Zoals elders beschreven bemoeide de heer Van Hoboken zich niet zozeer met het land en de boerderij. Dat liet hij over aan zijn rentmeester. Deze stond voor de moeilijke taak de bezittingen weer goed te verhuren. Er waren wel gegadigden, maar ook zij waren uiterst voorzichtig.

Een van hen was Simon Barendregt van het eiland Rozenburg. Zijn vader, Klaas Adamszn Barendregt, was een van de grotere boeren daar op het eiland. Ook aan hem was de malaise in de landbouw niet voorbijgegaan. En nu citeer ik een stukje uit het stamboomboek van de Barendregten uit Rozenburg:

In de goede tijd waren zij overgegaan tot grote investeringen. Klaas was een vooruitstrevende boer en schafte zich machines aan. Die werden toentertijd op het eiland als een noviteit bekeken. Dat waren machines zoals een maaimachine, een sorteermachine met zeven, een dorsmachine, een schoffelmachine om

het koren te wieden, een aanaardmachine voor de aardappelen, wielploegen. Bovendien gebruikte hij als eerste kunstmest dat, hoewel het in de ogen van anderen niet voldoende stonk, kennelijk toch werkte.

Door de omstandigheden gedreven moest ook hij grote stukken land verkopen en de tering naar de nering zetten. Zijn zonen moesten daarom hun heil elders zien te zoeken, onder wie ook Simon. Hij kwam daardoor bij de rentmeester van Van Hoboken terecht.

Ze waren elkaar al dicht genaderd omtrent de pachtprijs. Er bleef echter een verschil van vijf gulden per bunder. Simon had na het laatste gesprek de deur op het rentmeesterskantoor al dichtgetrokken toen de rentmeester hem terugriep. Deze begreep ook wel dat als hij nu niet over het verschil heenstapte de boerderij nog langer leeg zou blijven staan. Zij stond immers al een jaar lang leeg.

Vanaf 1905 was Simon Barendregt de pachter. Simon bracht zijn bezittingen per schip van Rozenburg naar het Rhoonse veer. Van daar ging het lopend of met de wagen over de Veerweg, toen nog Middelweg of Nieuwe-weg genoemd, naar de boerderij. Simon en daarna zijn nakomelingen blijven pachter tot 1985 en worden dan eigenaar van de boerderij en van de kavels, genummerd met 37, 38, 39 en 40: de grond onder en direct achter de boerderij. De nummers 44 tot en met 51b werden later gepacht door Johan Barendregt die zijn boerderij aan de Korteweg had.

Toen Simon Barendregt nog maar enkele jaren pachter was – in 1907 – is de boerderij bij een zeer zware storm in haar geheel ontzet. Het was in het voorjaar, de schuur was al leeg en dus kwetsbaar voor de voorjaarsstormen. De wind tilde het grote dak helemaal op. Het hele bintwerk, met de grote dikke staanders erbij, bleef er aan hangen. Een halve meter is toen het dak met de staanders omgezet. Barendregt is daarop met paard en wagen naar Dordrecht gereden en heeft zijn wagen daar bij een groot bedrijf volgeladen met kelderwings. Met vereende krachten heeft men daarmee alles weer op de juiste plaats gekregen.

Er hangt nog steeds een grote bel aan de voorgevel van het woonhuis. In vroeger tijden werd deze bel geluid als de schafttijd was aangebroken of voorbij was. Dat was in die

tijd wel nodig in die grote, afgelegen polder. Als je geen horloge bij je had, had je nergens houvast aan dan alleen aan de zon. De steel van de schrepel werd dan rechtop gezet en aan de hoek van de schaduw kon men vrij redelijk de tijd bepalen. Naar men zegt heeft boer Kruithof de bel nog gebruikt. De Barendregten hebben dat niet meer gedaan.

De Portlandboerderij is een statige. Ze staat daarom ook op de Rijksmonumentenlijst. Ingericht voor het gemengde bedrijf. Ze prijkt door haar forse, indrukwekkende afmetingen in de uitgestrektheid van de Portlandsepolder als een baken in zee. Uit de verte kan je haar zien liggen. Hoe dichterbij je erbij komt hoe indrukwekkender de afmetingen.

Nu nog even terug naar het begin, naar het portret op de binnendeur. De Veerweg, waar de boerderij aan ligt, was ook de weg naar het veer van Rhooon – Goidschalxoord, in die tijd aangeduid met wegnummer 4. Deze route werd ook gebruikt door de legers van Napoleon. Een van de soldaten uit het Franse leger wilde niet langer dienen. Hij deserteerde en bleef achter op de Portlandboerderij. De jongste dochter – Jaapje die doofstom was – heeft hij toen leunend over de binnendeur op een doek vereeuwigd. Dat portret is in een archief terechtgekomen en later in olieverf nageschilderd op de binnendeur van het woonhuis. De hoofdingang van het woonhuis heeft namelijk twee deuren: de buitendeur, de winddeur, en tien centimeter naar binnen nog een deur die uit een boven- en een onderdeur bestaat. Daar staat dat portret op. De buitendeur heeft dat portret beschermd en het staat er nog zo prachtig op alsof het gisteren geschilderd is. Ja, zelfs zo mooi dat voorbijgangers tegen mevrouw Barendregt zeiden: "Waarom zwaai je nooit terug als ik mijn hand opsteek?" En inderdaad, ik heb het zelf gezien: het is alsof Jaapje met een poes in haar armen over de onderdeur uitkijkt. Misschien kunnen we nog eens met een groep geïnteresseerden op excursie naar de Portlandpolder de boerderij, het woonhuis en het portret bekijken, als de bewoners dat goed vinden.

Vroeger kwam ik zelden verder in de Portlandpolder dan het land dat mijn vader daar huurde. Sinds ik met dit artikel aan de slag ben gegaan koos ik de weg door de polder in

plaats van over de Essendijk als ik naar Rhooon ging. Ik ben onder de indruk gekomen van deze prachtige, grote, indrukwekkende polder.

Ook voor u, na lezing van dit artikel, de moeite meer dan waard er eens doorheen te

fietsen. Nu niet over het fietspad tussen de Oude Maas en de Portlandsezeedijk, maar over het pad beneden aan de Molenpolderse-dijk.

Veel genoeg, na het lezen van dit artikel, bij het fietsen door de polder.

De Heren van Rhooon en Pendrecht

Wie waren zij?

Tot 1683 was dat het Rooms-Katholieke geslacht Van Duijvelandt. Hans Willem Bentinck, Heer van Diepenheim en Drimmelen, nam in 1683 de beide heerlijkheden Rhooon en Pendrecht voor f 145.000 van Van Duijvelandt over. Als borg gaf hij op zijn boezemvriend, stadhouder Willem III. Toen deze later koning van Engeland was geworden verheef hij Bentinck tot graaf van Portland, een streek in Zuid-Engeland. Hier heeft de Portlandpolder zijn naam aan te danken. In 1830 werden de heerlijkheden Rhooon en Pendrecht door Anthonie van Hoboken gekocht.

Wie was hij, Anthonie van Hoboken? Welke bezittingen en rechten verwierf hij, toen hij de titel Heer van Rhooon en Pendrecht mocht voeren? In de notariële akte werd datgene dat hij toen kocht als volgt omschreven:

Een kasteel met stallingen, koetshuis, tuinen, boomgaarden, vijvers, de vrije jacht op alle landerijen en de visserij in alle watertochten van de polders, de zalmvisserij in de Oude Maas, de ontvangst van havengeld, het marktveer op Rotterdam, Schiedam, Dordrecht, Oud-Beijerland en Overflakkee, verder het pontveer op Goidschalxoord, het heffen van tol over het riviertje De Koedood, de erfpacht op de korenmolen en een serie tienden van zes polders, ten slotte alle dijken en wegen

van de heerlijkheid met ruim 7500 iepen, essen en verdere houtgewassen, elzen- en griendland, riet- en biezenvelden, hooiland, buitengrond en een eendenkooi, totaal 1640 bunders.

Van Hoboken werd daarmee grootgrondbezitter met een titel, toen hij een deel van zijn kapitaal besteedde aan de koop van deze heerlijkheid, liggend tegen de Oude Maas aan, de rivier die zijn schepen gebruikten om naar en van zee te komen. Van Hoboken was een man met een goede kijk op mensen, begiftigd met een helder verstand dat hij paarde aan grote ijver en aan onvermoeibare werkkraft en werklust. In 1774 was hij begonnen met een handel in boter en kaas op Engeland. Gestag was zijn onderneming uitgebreid. In 1832 werd op zijn eigen werf in Rotterdam het achtste zeilschip gebouwd. In 1843 kocht hij nog de heerlijkheid Cortgene voor f 300.000,—.

In het boek 'Koning van de Koopvaart' over Anthonie van Hoboken (1756-1850) wordt over deze aankoop uitgebreid verslag gedaan. Helaas niets over de Portlandpolder en de eendenkooi. Ook niets over de boerderij en niets over de pachters van de boerderij die in 1803 was gebouwd. Dat liet hij over aan de rentmeester Eliza van der Gijp Barendregt. Op het kasteel van Rhooon heeft hij ook niet

gewoond. Veel zal hij niet in de polder zijn wezen kijken. In het bovengenoemde boek is heel veel te lezen over de zeilvaart en de handel op Oost-Indië. Daar hield hij zich mee bezig.

Hij woonde aan de Wijnhaven en in zijn buitenhuis, genaamd 'Dijkzigt'. Vanuit zijn buitenhuis keek hij toen nog uit over zijn landerijen tussen de Nieuwe Binnenweg en de

Westzeedijk. Op die plaats staat nu het ziekenhuis Dijkzigt.

Op 9 november 1916 werd door zijn kinderen een naamloze vennootschap opgericht onder de naam van Maatschappij tot exploitatie van onroerende goederen in Rhoon, Pendrecht en Cortgene. In 1973 is deze vennootschap opgeheven.

De eendenkooi *Klein Profijt*

In 1683 werd deze eendenkooi, zo'n vernuftige vanginrichting, al genoemd in een akte, toen de familie Bentinck Heer van Rhoon en Pendrecht werd. Ze kan nog wel ouder zijn. In 1200 was er bijvoorbeeld al een in Vlaardingen.

De kooi bestond dan in ieder geval al een eeuw voordat de Portlandpolder gereed kwam. Het is dan ook zeer wel mogelijk dat ze eerder op de plaats heeft gelegen van de huidige Portlandpolder, want die kwam in 1770 tot stand. Zo'n kooi ligt meestal dicht aan het water. Waarschijnlijk is zij zo rond 1770 op de plaats gekomen waar ze nu ligt.

De eendenkooi werd niet ten onrechte in de akte genoemd. Er was vroeger goed geld mee te verdienen. Het was een bloeiende bedrijfstak. Een van de oudste bedrijven in Nederland, gebaseerd op absolute rust, natuur en menselijk werk. De kooi bij het veer is ongeveer 4½ hectare groot.

Er zijn in Nederland kleinere kooien, maar ook grotere. De grootste is wel vijftiendertig hectare. In Nederland zijn nog honderdachtien geregistreerde eendenkooien, voornamelijk in waterrijke streken. In Engeland is er nog één en in België twee. In het noorden van Duitsland en in Denemarken zijn er weer meer.

Eendenkooi
Klein Profijt
St. Het Zuidhollands Landschap
Met recht van afpaling
Op 753 m gerekend uit
Het midden der kooi.

Waarom precies 753 meter, dacht ik bij mezelf toen ik dat las. Bij verdere informatie bij de huidige pachter van de kooi bleek dat deze afstand is afgeleid van een oude lengtemaat, de Oude Rijnlandse roede.

Die afstand is niet bij alle kooien gelijk. Het hangt af van het recht dat men verkrijgt. Het geeft een wettelijk recht dat de rust garandeert. De spelers op de golfbalvelden die er nu vlak naast liggen zullen zich er wel niet veel meer van aantrekken. De boeren die vroeger in de polder werkten moesten met die rust terdege rekening houden. Rammelende melkbussen, dat kon echt niet.

Onze kooi heeft vijf vangpijpen. Dat zijn sloten die met een halfronde boog van de kooiplas af naar binnen lopen. De eenden kunnen dan niet zien wat er op het einde gebeurt. Daar eindigde veelal hun eendenbestaan. Tegenwoordig een gelegenheid om de eenden of andere vogels te ringen voor wetenschappelijk onderzoek.

Er zijn nog veel meer wetenswaardigheden rondom zo'n kooi, maar daar hoopt de huidige pachter, de heer Keijzer, ons bij een excursie - zie elders in dit blad - nog over te vertellen.

Nog even iets over een rui-eend waar ik over schreef. Na de maand mei gaan de eenden in

de rui. Ze krijgen dan weer een mooi nieuw pak veren. In die periode zijn ze niet zo goed in staat te vliegen. Dan trekken ze zich terug op een stil plekje in de grienden. Daar wanen ze zich veilig. Echter niet voor het hondje van Janus Heezen, zoals u al hebt gelezen. Ook jonge eenden die nog niet kunnen vliegen zijn dan een gemakkelijke prooi voor de hond.

Drie eeuwen boerenvoortvaring aan de Ziedewijdsedijk

De hoeve op nummer 63

Berend Schooljan

Weinig in het oog lopend, wanneer je het dorp uitgaat, maar vanaf de Heerjansdamse kant juist beeldbepalend voor de Ziedewijdsedijk, de voormalige boerderij op nummer 63. Op die plaats toont zij zich van haar meest karakteristieke en monumentale zijde en is zij dan ook al menigmaal op foto en schilderdoek vastgelegd. Een opvallende verschijning tussen de overige nog bestaande boerderijen in Barendrecht en omgeving.

I

DE EERSTE GENERATIES

(1623 – 1710)

En voormalige boerderij, inderdaad. Ook deze hoeve deelde met zovele andere in Barendrecht het lot dat zij door maatschappelijke ontwikkelingen haar agrarische functie verloor.

Niet langer stijgt in de winter de kruidige geur van ingekuuld gras op, wintervoer voor het vee. Geen zorgelijke blikken meer gericht op zich dreigend samenpakkende onweerswolken na een drukkend warme zomerdag, terwijl de eerste zware regendruppels reeds vallen bij het naderend gerommel en het hooi nog niet onder dak gereden is.

Drastische verbouwingen aan het interieur sinds het wegvallen van de oorspronkelijke

bestemming hebben de herinnering aan het 'boerenkarakter' doen vervagen. Uitwendig is de boerderij qua architectuur daarentegen nauwelijks aangetast. Dat zal ongetwijfeld daarmee te maken hebben gehad dat de landbouwactiviteiten pas zijn gestaakt in een tijd, ruim vijftientig jaar geleden, wanneer men zich bewust wordt van de waarde van historische boerderijen als tastbare herinneringen aan vroeger in een snel veranderend landschap.

Wanneer is de boerderij gebouwd? Deze vraag naar de stichtingsdatum kunnen wij tot op heden niet beantwoorden. De gegevens zijn schaars en als onderzoeker waan je je al spoedig in een vreemde landstreek waar gissen zeldzaam zijn en wegwijzers onbekend.

Van den Hoek¹ laat de geschiedenis van de boerderij aanvangen met Arij Gerritse Driesprong, geboren in 1664 te Oost-Barendrecht, die de hoeve in 1710 verkocht aan Pouwels Jacobse op 't Sluijs. De boerderij stond er dus al eind 17e eeuw.

Intussen bracht nader onderzoek meer feiten aan het licht. Niet over een tijdstip waarop met de bouw van de boerderij zou kunnen zijn begonnen; wel dat zijn vader, Geerit Cornelis Driesprong, er al woonde. Wanneer Arij Gerritse er tot 1710 de scepter zwaait mogen we aannemen dat hij de boerderij van zijn vader heeft geërfd. Het is helemaal niet uitgesloten dat verder spitten in het beschikbare archiefmateriaal dit ons nog oudere gegevens zal onthullen.

Zekerheid daaromtrent hebben we nog niet, maar waarschijnlijk is Geerit Cornelis Driesprong gedoopt op 26 februari 1623 te Barendrecht. Hij trad tweemaal in het huwelijk. De eerste keer op 25 september 1662 te IJsselmonde met Marichie Arijens Sparreboom, afkomstig uit IJsselmonde. Uit dit huwelijk worden twee kinderen geboren:

Arie, gedoopt op 15 juli 1663 en nogmaals Arie, gedoopt op 29 juni 1664. De eerstgenoemde overleed dus al voor deze datum. Het was de tweede Arie die zijn vader op de boerderij opvolgde.

Uit het tweede huwelijk, met Haesie Gerrits op 5 juli 1671 te Barendrecht gesloten – Geerit Cornelis was dus binnen negen jaar weduwnaar geworden –, zijn ons vijf kinderen bekend: Geertruijt, gedoopt op 19 maart 1673, Arijaentie op 10 februari 1675, Cornelia op 21 maart 1677, Cornelis op 12 februari 1679 en Pieter op 12 oktober 1681.

De weinige gegevens waarover wij kunnen beschikken beletten ons een scherp beeld te vormen van het sociaal-economisch reilen en zeilen van Geerit Cornelis, maar enig houvast bieden ze ons wel.

Op 8 juni 1675 verkocht hij aan Sr. Cornelis Aendewegh, wonende in Carnisse:

“Een huisken met betelinge met dijkerf; belend:

ten oosten: Arien Pietersz. Hoogvlieth,

ten westen: den dijck,

ten noorden: de dijckwating,

ten zuiden: 's Heerenstraet en de dijck.”

Geerit Cornelis was destijds armmeester van Barendrecht en Carnisse², ofwel lid van het armbestuur aldaar.

Naar de reden van deze verkoop kunnen we slechts gissen. Misschien werden de lasten hem te zwaar of wilde hij financiële ruimte om in zijn bedrijf te investeren.

Op 26 oktober 1687 tekende Geerit Cornelis, toen schepen van Oost-Barendrecht, een schuldbrief voor Cornelis Hallingh, wonende tot Dordrecht, voor de somma van 998 Carolusgulden. Als onderpand³ bracht hij in: “Zijn huis met bogert en 1½ mergen lant leggende in de Ziedewij van Oost Barendrecht. Belend: ten oosten: Het Gasthuijs van Dordrecht,

ten zuiden: de gemeenlantsdijck ende wating,

ten westen: idem,

ten noorden: Dominee Le Roi, predikant tot

Rijsoort.”⁴

Ziehier het oudste archiefstuk tot nog toe, dat gewag maakt van onze boerderij aan de Ziedewijdsedijk. Over het doel waarvoor de eigenaar zich in de schulden stak tasten we in het duister. Valt hier te denken aan uitbreiding van de boerderij, omdat het hem economisch voor de wind ging? Wij zullen verderop kunnen opmaken uit de beschrijving van de verkochte zaak dat, toen de boerderij door verkoop in andere handen overging zij inderdaad uitbreiding had ondergaan.

Op 4 november 1690 verkocht Gerit Cornelis Driesprong – hij was toen “mede schepen in Oost Barendrecht” – 243 roeden land in de Zuidpolder van Oost-Barendrecht aan Pieter Bastiaense Driesprong en Geerte Bastiaense Driesprong, ongetwijfeld broers, wonende “opt dorp van Barendrecht”. De belendingen

waren:

ten oosten: Arij Willems van der Kruijs,
ten westen: de koper en secretaris Tighelaer
met gebruiksrecht,

ten zuiden: idem,

ten noorden: de dijksloot van de Ziedewijdsedijk.⁵

Uit het voorgaande is de conclusie gerechtvaardigd dat hij door zijn bestuursfuncties – armmeester en schepen – een vooraanstaande positie binnen de gemeenschap innam.

Intussen was onze Geerit Cornelis al jaren verwickeld in een conflict met ene Frans Dircxs Groenendijck over de verkoop van een perceel land⁶. Wat was er aan de hand?

In 1681 verkocht hij een akker met te velde staand vlas, groot 1 morgen 50 roeden, voor de som van f 60. Afgesproken werd dat betaling moest plaatsvinden vóór de Kerst van dat jaar. De koper, Frans Dircxs Groenendijck, bleef gedeeltelijk in gebreke: Gerit Cornelis ontving slechts “elf gulden negen stuivers en 4 penningen” (f 11-9-4). Dus bleef hij de verkoper nog f 48-10-10 schuldig. Over dit bedrag zijn beide partijen begonnen te touwtrekken, uiteindelijk dertien (!) jaar lang. Op 29 juni 1694 vroeg de eiser, Gerit Cornelis, schout en gerechten van Barendrecht de gedaagde, Frans Dircxs, te veroordelen tot betaling van het resterende bedrag.

Gerit Cornelis werd in het gelijk gesteld. Dat kon moeilijk een verrassing zijn, waar de gedaagde had erkend het perceel te hebben gekocht en bovendien uit de obligatie, de verplichtingen over en weer, bleek dat hij vóór Kerst 1681 moest betalen.

Op de 29e juni werd de volgende betalingsregeling overeengekomen. Frans Dircxs betaalt aan Gerit Cornelis af in termijnen, en wel:

- binnen 14 dagen: tien gulden,
- vóór de veemarkt te Dordrecht in 1694: zes gulden,
- vóór mei 1695: zes gulden,
- vóór de veemarkt te Dordrecht in 1695: zes gulden.

In totaal derhalve f 28. De rechter matigde dus de eis.

Kwam gedaagde deze overeenkomst echter niet na dan herleefde voor eiser het recht de resterende schuld in haar geheel in te Vorderen.

De secretaris van het gerecht maakt er melding van dat Frans Dircxs blijkens een ge-

toonde kwitantie van 8 augustus 1694 aan zijn verplichtingen heeft voldaan.

Hierna vernemen we niets meer van Geerit Cornelis Driesprong. Hij verdween als het ware geruisloos in de geschiedenis. Zijn zoon Arij Gerritse, uit zijn eerste huwelijk geboren in 1664, nam het bestier van de boerenhoeve over. Wanneer dat moment geweest is wordt niet duidelijk.

Arij Gerritse Driesprong trad op 2 november 1698 te Ridderkerk in het huwelijk met Aefie Pieters Schippers, afkomstig uit Ridderkerk. Het is heel wel mogelijk dat hij direct na dit huwelijk de scepter van zijn vader overnam.

Op 6 februari 1709 verkocht hij een stuk land aan de Armen van Barendrecht en Carnisse, groot 1 morgen 37 roeden, gelegen “int oude buitenland onder Oost Barendrecht”; belend:
ten oosten: Claes Fleurse Verschoor,
ten westen: mevr. Cornelia Iemans, douairière Derkine etc.,
ten zuiden: de middeldijk van het eerder genoemde buitenland,
ten noorden: de armen van Barendrecht zelf⁷.

Precies tien maanden later, op 6 december, deed Arij Gerritse opnieuw een deel van zijn eigendom van de hand. Deze keer ging het om een klein dijkerf aan de Ziedewijdsedijk, “t welck in de verponding leijt” (ofwel waarop een grondbelasting rust) “op 5 stuivers 8 penningen” en “3 stuivers aen schoolgelt” (ofwel handgeld, dit is geld dat men iemand op de hand geeft, als een soort onderpand bij het aangaan van een overeenkomst, in casu de koopovereenkomst).

Koper was Stoffel Ruthof, ook woonachtig in Oost-Barendrecht. De belendingen waren:

- ten oosten: de watering van de Ziedewij,
- ten westen: de Ziedewijdsedijk
- ten zuiden: het slop of uitpad van de Ziedewijdsse boezem en watermolen,
- ten noorden: de koper zelf⁸.

Binnen drie maanden na deze verkoop staakte Arij Gerritse Driesprong zijn activiteiten op de boerderij: op 26 februari 1710 deed hij 't spul over aan Pouwels Jacobse op 't Sluijs uit Oost-Barendrecht voor tweeduidend Carolusgulden "den hoop" (d.w.z. voetstoots, ongemeten, zoals het daar ligt). Het goed wordt omschreven als: "Een huijs, bergh, keet en dijkerf met 1 mergen en 300 roeden lants gelegen in de Ziedewij onder Oost Barendrecht". Belending:

ten oosten: het Gasthuis te Dordrecht,
ten westen: de dijk van de Ziedewij,
ten zuiden: idem,
ten noorden: Gerrit Ariense van Vlieth⁹.

Waarom hield Arij Gerritse, op dat moment 45 jaar, zijn aanwezigheid op de boerderij voor gezien? Geen erfgenaam die geschikt was het boerenwerk ter hand te nemen? In 1700 werd een dochter geboren, Marij, gedoopt 10 januari. Van den Hoek¹⁰ meldt de geboorte van nog een aantal kinderen, al heb ik daar uit de rechtstreekse bronnen geen bewijs van gevonden. Maar hoe dan ook, in

1710 waren alle kinderen van Arij Gerritse nog minderjarig. Voor een oordeel over de geschiktheid van een opvolger was het toen dus nog veel te vroeg.

Kan het zijn dat zijn gezondheid hem parten speelde en voortzetting van het boerenbedrijf in de weg stond? Of was het voor hem in economische zin vechten tegen de bierkaai geworden? Alle transacties overziende moeten we tot de conclusie komen dat tussen 1675 en 1710 het bezit aan onroerend goed alleen maar is geslonken. Dat zou kunnen wijzen op nijpende economische omstandigheden. Maar echt weten doen we het niet. Archieven bieden ons de ruimte tot speculatie, maar geven zelden de motieven van het menselijk handelen prijs.

Op 26 februari 1710 kreeg de hoeve aan de Ziedewijdsdijk in ieder geval een nieuwe eigenaar in de persoon van Pouwels Jacobse op 't Sluijs. Een nieuwe familie zou er een bestaan opbouwen. Daarover in de volgende aflevering.

NOTEN

1. A.P. van den Hoek, *Het geslacht Van den Hoek uit Ridderkerk, afstammend van Jacques Luijderszoon van Vreem alias Smit te Alblasterdam*, Meppel 1993, p. 232.
2. Oud Rechterlijk Archief (ORA) Oost-Barendrecht (OB) folio (f.) 185v(erso).
3. Tegenwoordig spreken we, aangezien het om een onroerende zaak gaat, liever van hypotheek.
4. ORA OB f. 49.
5. ORA OB f. 65v.
6. Civiele rol film 15 nr 24.
7. ORA OB f. 209v.
8. ORA OB f. 214v.
9. ORA OB f. 219.
10. A.P. van den Hoek, *ibidem*.

verenigingsnieuws verslagen en mededelingen

Van het BESTUUR

Het gebeurt niet vaak dat het bestuur zich buiten de jaarstukken om in het Contactblad rechtstreeks tot de leden wendt. De aanleiding dat dit nu wel gebeurt is de volgende.

Wij moesten ons beraden over een belangrijke subsidiekorting die ons door de gemeente is opgelegd. Dit is een gevolg van een bezuinigingsronde die de gemeentebegroting sluitend moet kunnen maken, maar die onze vereniging f 2400 zal gaan kosten. Dat betekent een korting van 25%.

Deze korting in één keer vinden wij te groot, te ongenueanceerd, en die ons verenigingsbelang onevenredig veel zal schaden. Wij hebben het gemeentebestuur dan ook laten weten dat wij dit niet kunnen accepteren en wij zullen hier in nader overleg zeker op terugkomen.

Juist voor een vereniging als de onze, die met een actieve kerngroep heel veel voor het algemene belang dat de plaatselijke historie voor Barendrecht heeft doet, is deze uitkomst wel heel erg misplaatst.

Zelfs een contributieverhoging van 10% zal niet kunnen bijdragen tot versterking van de eigen middelen om onze begroting sluitend te krijgen. Eerder zal sprake zijn van een negatief effect, gelet op de overgrote groep ouderen die als lid dan de keus moeten maken: of meer bijdragen van hun bescheiden budget, of beslissen tot opzegging van hun lidmaatschap.

Het lijkt ons een heel vreemde opvatting van plaatselijk bestuursbeleid dit werk van hobby, studie en dienstbetoon binnen onze vereniging zo te korten in subsidie om deze besparing dan elders, zoals de stukken aangeven, aan te wenden. Dit vraagt om een betere oplossing.

Wij zullen ons hiertegen dan ook krachtig verzetten en vragen van u allen de nodige steun.

Goede suggesties die ons helpen om uit deze financiële problemen te komen zijn uiteraard van harte welkom.

UITNODIGING

Hierbij nodigen wij u uit voor een excursie naar de Portlandboerderij van de familie Barendregt te Rhoon, met aansluitend een bezoek aan de eendenkooi *Klein Profijt*.

Kosten: f 3,-

Datum: 27 april 1999

Vertrek: 13.00 uur, vanaf het Doormanplein

Opgave: elke dinsdag bij de secretaris, mw J. Verboom, in d' Ouwe School

Tot dan, of eerder op onze jaarvergadering.

Vriendelijke groeten,
uw voorzitter
M. Zoutendijk

UITNODIGING
voor de Algemene Ledenvergadering op 14 april 1999
aanvang 19.30 uur

AGENDA

In afwijking van andere jaren heeft het bestuur besloten dit jaar de jaarstukken over 1998 alsmede de begroting 1999 niet in ons verenigingsblad op te nemen. Een en ander uit hoofde van kostenbesparing. Leden die belang stellen in deze stukken kunnen een exemplaar afhalen in d' Ouwe School en wel op elke dinsdagmiddag vóór de jaarvergadering.

de Penningmeester
J. Baan

1. Opening door de voorzitter.
2. Vaststelling agenda.
3. Notulen van de algemene ledenvergadering d.d. 7 april 1998.
4. Binnengekomen stukken.
5. Jaarverslag van de secretaris over 1998.
6. Jaarverslag van de werkgroepen.
7. Jaarverslag van de penningmeester over 1998 en de begroting over 1999.
De onder 3 en 5 genoemde verslagen zijn opgenomen in het Contactblad. Het jaarverslag van de penningmeester is op verzoek te verkrijgen bij de secretaris en ligt tevens in de jaarvergadering ter inzage.

PAUZE

8. Verslag van de kascontrolecommissie.
9. Benoeming van de nieuwe kascontrolecommissie.
10. Bestuursbeleid.
11. Bestuursverkiezing.
Er zijn dit jaar geen aftredende leden.
12. Vaststelling van de contributie.
De contributie is nu f 27,50 per jaar.
13. Rondvraag.
14. Sluiting.

Notulen jaarvergadering H.V.B. d.d. 7 april 1998

Afwezig met kennisgeving: M. Zoutendijk (voorzitter) wegens ziekte ,A. Koedoot, L. de Klerk en J. Blinde

Er zijn 5 bestuursleden aanwezig en 21 leden.

I.v.m ziekte van de de voorzitter wordt de vergadering voorgezeten door de hr. D. Mooyart
Op de agenda wordt een extra agendapunt toegevoegd, punt 2a ingekomen stukken.

De voorzitter opent de vergadering en heet alle aanwezigen van harte welkom.

De notulen van de vorige jaarvergadering worden goedgekeurd.

Ingekomen stuk (brief van Mevr. Ratsma) wordt voorgelezen.Mevr Ratsma geeft uitleg.

Voorstel is, middels deze brief alle huidige fractieleden te benaderen inzake bodemonderzoek.

De vergadering gaat accoord met het verzenden van deze brief.

De hr. van Heest vindt het blootleggen van middeleeuwse vondsten voor Barendrecht belangrijk.

Men is van mening dat het BOOR wat om de zaak heendraait. Het geeft niet concreet aan wat men precies wil en wat men gaat doen.

Al met al is het natuurlijk een financiële kwestie

Jaarverslag van de secretaris wordt goedgekeurd

Er wordt voorgesteld wat meer aan ledenwerving te gaan doen, b.v. door regelmatig stukjes in de Schakel te plaatsen over de werkzaamheden van de H.V.B.

Ook kan men in het verenigingsblad een aanmeldingskaart doen, zodat ieder lid probeert een nieuw lid te werven.

Tevens kan men proberen via de schoolkranten van de basisscholen proberen wat meer jongere leden te winnen.

Bij het informatiepunt Carnisselanden zullen folders van de H.V.B. neergelegd worden.

De school in Smitshoek werkt samen met de H.V.B. aan een tentoonstelling ter ere van het 125 jarig bestaan van de school.

Jaarverslag werkgroepen

De werkgroep bibliotheek is bijna klaar met het uitzoeken en verwerken in de computer van de aanwezige boeken.

Werkgroep Monumentenzorg

Er wordt voor gezorgd dat panden die verdwijnen gefotografeerd worden.

De firma Groenveld maakt voor de gemeente een videofilm van het huidige Barendrecht, zodat ook op die manier het bestaan van oude panden wordt vastgelegd

Vanwege ruimtegebrek zal er gezocht worden naar een efficiëntere indeling van ons verenigingsgebouw.
Alle leden van de werkgroepen worden bedankt voor hun inzet.

Jaarverslag penningmeester

De gasrekening over het afgelopen stookseizoen is aanmerkelijk lager dan die van het voorgaande jaar.

Men zal bij de gemeente nogmaals te rade gaan over die veel te hoge gasrekening.

Waarschijnlijk is dit toch een fout in de installatie geweest.De schuld hiervan ligt niet bij de vereniging.

Alle leden hebben de contributie betaald (op 1 na)

De verzending van het contactblad aan leden buiten Barendrecht is een behoorlijke kostenpost. Gemiddeld Fl 2,50 per blad. Er zijn ongeveer 75 leden die buiten Barendrecht wonen. Positieve opmerking: De H.V.B houdt er toch nog Fl 17,50 aan over

De heren G. Vogel en F. Vuyk worden bedankt voor hun werkzaamheden.

De commissie stelt voor de penningmeester en het bestuur decharge te verlenen. De vergadering gaat accoord.

De heer G. Vogel treedt af als lid van de kascontrolecommissie.

De heer P. Groeneveld neemt deze taak van hem over

Pauze

Het beleid van het bestuur is vooral op de toekomst gericht. Werven van nieuwe leden, nog meer in de openbaarheid treden en doorgaan met verzamelen van goederen m.n goederen uit de jaren 50 - 60.

De heer A. Koedoot is aftredend en stelt zich niet meer herkiesbaar

In zijn plaats wordt, d.m.v. handopsteking, mevr. de Bruyn - Veenman gekozen.

De heer Koedoot blijft wel aan als beheerder van het gebouw.

De overige aftredende leden, de heren J. Baan en D. Mooyaart en mevr. Verboom worden herkozen.

Contributie over 1998 blijft Fl. 27,50 per jaar.

Rondvraag.

De archiefstukken van de Pr. Chr. Stichting voor Maatschappelijk werk en Gezinsverzorging te Barendrecht worden door de hr. Wilschut, Distel 3 ter beschikking van de H.V.B. gesteld. De heer A. v.d. Garde zal hiervoor zorgdragen.

Heer v. Heest draagt officieel de verantwoording voor het fotoarchief over aan de heer A. v.d. Garde
Hiervan acte aan de redactie van ons contactblad.

De hr. Groenenboom stelt voor om van ansichtkaarten dia's te laten maken.

Deze zouden, op aanvraag, buiten de vereniging getoond kunnen worden. Hierdoor krijgt de H.V.B. meer bekendheid.

Opgemerkt wordt dat men d.m.v. een episcoop direct foto's kan laten zien. De H.V.B. is in het bezit van een episcoop.

Verzocht wordt om in het contactblad wat meer informatie te geven over zaken die leven binnen het bestuur en de vereniging. Voorstel is dat dit regelmatig door de voorzitter en de andere bestuursleden gebeurt.

Hr.v.d.Garde vraagt om een oproep in het contactblad en de Schakel te plaatsen om boeken te bekomen die door Barendrechters zijn geschreven en vaak over Barendrecht gaan, en nog niet in het bezit zijn van de H.V.B.

Mevr. Ratsma vraagt of met Koninginnedag de Waag in gebruik genomen zal worden. Dit is inderdaad het geval. Entree voor de tentoonstelling KRUISWERK GISTEREN en alle verdere tentoonstellingen wordt bepaald op Fl 1,-. Voorstel is :leden gratis.

Over het voorstel om contributie via inkomen te berekenen is men niet enthousiast.

Vraag Mevr. de Fijter: Afbeelding van de tegel op het voorblad van het contactblad lijkt op een gewezen tegel.

Uitleg: dit komt door het copieren:

mevr. Klootwijk verteld dat zij genoten heeft van de vertoning van een diaserie over haar geboorteplaats in Zeeland. Dit n.a.v. bovengenoemd voorstel tot het laten maken van dia's

Heer Mooyaart: adverteren in oude stijl zou voor het contactblad aantrekkelijker zijn.

Vraag: moet het contactblad zo blijven? Wat kost een gedrukt blad? Hier zal naar geïnformeerd worden

Vergadering sluit om 22.00 uur.

Jaarverslag secretaris over 1998

het bestuur bestond het afgelopen jaar uit de volgende personen:

M.Zoutendijk (voorzitter), J.Baan (penningmeester), mevr. J. Verboom (secretaris) P. v. Bergeyk, D.Mooyart, A.Z. v. Helden en mevr. M. de Bruyn.

Het bestuur is het afgelopen jaar achtmaal in vergadering bijeen geweest.

Er is inmiddels in het infocentrum Carnisselande een vitrine ingericht waar enige bodemvondsten te bezichtigen zijn. Deze hoek werd het afgelopen jaar officieel geopend door de burgemeester in het bijzijn van diverse wethouders, medewerkers van het BOOR en leden van de H.V.B.

Het pand van de H.V.B. is het afgelopen jaar slecht bereikbaar geweest. Dit in verband met de nieuwbouw van de kerk. Gelukkig heeft het bezoekersaantal hier niet onder geleden. De diverse tentoonstellingen werden goed bezocht.

Dit jaar zal er een herinrichting van de ruimte tussen de kerk en het verenigingsgebouw plaatsvinden.

De H.V.B. heeft een vitrine gekregen bij de ING bank. Hierin is ruimte voor het plaatsen van wat voorwerpen en het ophangen van een affiche ter aankondiging van een tentoonstelling.

Het is de bedoeling dat het tegelplateau, dat bij Mevr. J. Jiskoot boven de schoorsteen in de keuken hing, t.z.t. een permanente plek krijgt in deze vitrine.

Er zijn regelmatig mensen of groepen die de H.V.B. willen bezoeken naar aanleiding van een zoveel jarig huwelijk of omdat men familie op bezoek heeft. Als het mogelijk is voldoen we zoveel mogelijk aan deze vraag. Ook schoolklassen komen nogal eens een kijkje nemen als men met een bepaald project bezig is.

Tevens wordt nogal eens onze hulp ingeroepen door leerlingen die een werkstuk over de geschiedenis van Barendrecht willen maken.

Alle actieve leden van de H.V.B. ,die zich voor dit soort extra activiteiten inzetten, worden door het bestuur hiervoor hartelijk bedankt.

Ook dit jaar mochten wij weer vele voorwerpen ontvangen. Hierover wordt U in het Contactblad regelmatig geïnformeerd.

De afdeling tentoonstellingen is nog op zoek naar ouderwetse kleding, voor het aankleden van de diverse etalagepoppen. Een pop, aangekleed in de juiste kleding, spreekt altijd tot de verbeelding en geeft een tentoonstelling net iets meer uitstraling. Dus heeft U nog iets inde kast hangen? Wij zijn er blij mee.

De H.V.B. was in januari 1999 vertegenwoordigd op de infomarkt in 'HET KRUISPUNT', bedoeld voor nieuwe inwoners van Barendrecht.

Wij hopen deze nieuwkomers te interesseren voor de vereniging en voor de geschiedenis van Barendrecht. Nieuwe leden hebben we hard nodig. Laat eenieder proberen zich hiervoor in te zetten.

Het bestuur bedankt alle leden die het afgelopen jaar actief bezig zijn geweest voor de vereniging, van harte voor de inzet en de tijd.

Ledenaantal per 31-12-97: 396

In 1998 is het ledenaantal iets gedaald tot 389 leden.

15 leden zegden hun lidmaatschap op

3 Leden zijn overleden: Hr. A. Molenaar, Hr. R. v. Eck en Hr. F.A. Diepenhorst

Er hebben zich 11 nieuwe leden aangemeld.

Er zijn 6 begunstigers en 1 abonnee

De secretaris

Werkgroep ARCHIEVEN OUD BARENDRECHT

Taakstelling: *Beheer van onder andere de notariële akten en polder- en heerlijkheidsarchieven over de periode 1611-1895, afkomstig uit de verzameling van J. Schop. Alle teksten zijn gekopieerd op microfoto en grotendeels getranscribeerd en gerubriceerd.*

De afdeling is elke eerste zaterdag van de maand geopend van 10.00 - 13.00 uur.

Contactpersoon: mw M. de Bruijn, tel. 0180-614751.

Jaarverslag over 1998

Het afgelopen jaar is er weer het een en ander uitgeschreven en in de computer gezet. Het is jammer dat de heren Oldenhof en Coert niet verder kunnen met de computer. Ook is het moeilijk ander werk voor hen te vinden. Het werk bij ons is namelijk allemaal lees- en schrijfwerk. Ik wil de heren in elk geval hartelijk bedanken voor al hun arbeid.

Er zijn weer heel wat namen op het kaartsysteem bijgekomen, zoals film 15 nr 27 en film 16 nr 27 en 28, en de registers van taxatie voor de successie van 1730-1776 en 1777-1808.

Omdat onze groep enige leden mist en andere weer met iets bezig zijn, wat heel veel tijd vergt, gaat het gewone werk minder snel.

Ingrid Tieleman is bezig met het maken van een boekje over Barendrecht van vroeger en nu voor nieuwe bewoners in Barendrecht. Zij verzamelt alle gegevens over Barendrecht en gaat daar dan een boekje van samenstellen voor de gemeente Barendrecht.

Nel Kappetijn is nog met het notarieel archief bezig, wat een grote klus is, en de heer en mevrouw Veenman zijn oude teksten aan het uitschrijven vanaf het leesapparaat. Ook hebben zij het laatste half jaar veel teksten uitgeschreven voor mensen die iets bij ons in het archief vinden en het zelf niet kunnen lezen.

De kaarten van Barendrecht liggen nu ook allemaal op volgorde in de ladenkast en staan op een lijst.

Ook wordt er nog steeds aan het heerlijkheidsarchief van Barendrecht gewerkt.

We proberen al deze inventarisstukken en charters op floppy te zetten en uit te printen. De uitgeschreven stukken worden dan vervangen door de op de computer uitgeprinte stukken. We zijn op het moment met 1 map klaar. De inventarisstukken tot en met 38 staan op floppy.

De zaterdagen dat we open zijn voor publiek lopen nu ook wat beter dan voorheen. Soms zijn het jonge mensen die een scriptie of werkstuk willen maken en bij ons informatie komen vragen. Ook mensen die een aanvulling op hun stamboom willen, zoals een testament, boedelscheiding, inventaris of transport hebben soms wel succes bij ons. Eveneens komen er wel mensen die een mooie kaart van Barendrecht uit vroeger tijden willen hebben.

We hebben nog genoeg werk bij onze werkgroep; alleen zouden we er best enige hulp bij kunnen gebruiken. Wie voelt zich aangesproken en heeft nog tijd over om ons te helpen!

Ook zouden we graag een leesapparaat erbij willen hebben. Wie weet staat er misschien een op uw werk die niet meer gebruikt wordt.

Marijke de Bruijn

Werkgroep TENTOONSTELLINGEN

Taakstelling: *Uit het bezit van de vereniging wordt regelmatig een keuze gemaakt voor tentoonstellingen in de grote zaal van het verenigingsgebouw. De presentaties worden zo mogelijk uitgebreid met geleende voorwerpen. Hiertoe wordt regelmatig een oproep gedaan in De Schakel, het wekelijks verschijnende nieuws- en advertentieblad van o.a. Barendrecht.*

Contactpersoon: mw J. Verboom, tel. 0180-615728.

Jaarverslag over 1998

Het afgelopen jaar zijn er diverse tentoonstellingen geweest.

In januari exposeerde schildersgroep *Het Palet* in het verenigingsgebouw. Deze expositie werd druk bezocht. De mensen van *Het Palet* waren enthousiast over onze medewerking aan deze expositie en beloonden ons met een gift van f 50.

Op Koninginnedag stond de zaal in het teken van *Het Kruiswerk gisteren*. In samenwerking met de heer J. Blinde werd een overzichtstentoonstelling gemaakt, die een goed beeld gaf van het kruiswerk vroeger. Over belangstelling hadden we niet te klagen: ruim 500 bezoekers.

Natuurlijk herinnert iedereen zich de *Paardentrektocht* nog. In samenwerking met de middenstand van de oude dorpskern en nog wat andere sponsors konden we de deelnemers aan deze tocht een smakelijke warme maaltijd aanbieden, terwijl jong en oud Barendrecht een kijkje bij de paarden konden nemen. Wat een prachtig weer hadden we juist die dag.

Ook de *Brandweer* wist ons te vinden. Oude en nieuwe uniformen, foto's, een verzameling brandweerauro's, beeldjes en andere interessante zaken stelden ze bij ons ten toon. Ook deze tentoonstelling trok veel bezoekers.

1999 Zijn we goed begonnen met een *Open Huis*. Bezoekers konden een kijkje nemen in ruimtes die normaal gesproken niet voor publiek toegankelijk zijn. Er was veel belangstelling en zo'n open huis is zeker voor herhaling vatbaar.

Er staan voor dit jaar diverse tentoonstellingen op de planning; dus houd de *Schakel* goed in de gaten, want daar worden ze uitgebreid in aangekondigd.

Lijst van binnengekomen goederen

- Van A. Timmerman:*
- spritspuit
- Van mw Zwierstra:*
- 6 bladen Koninklijk Huis
 - 18 instrumenten van de tandarts
 - 6 tandhaakjes
 - mondspreider
- Van T. v.d. Garde:*
- 2 foto's in lijst van paarden
- Van P. Groenenboom:*
- 5 liter-melkbusje
 - 10 liter-melkbusje
 - 2 dekens voor melkbus
 - schoolbord
- Van fam. Aarnoudse:*
- elektrische waterkoker
 - eierwekker
- Van fam. Lodder:*
- pianolarol
 - stamboom Koninklijke familie
 - 5 boekjes: 'Vervoer van vroeger', 'Bolnes en Slikkerveer', 'De ringdijk', 'De landbouw' en 'Openbaar vervoer'
- Van mw L. Molendijk:*
- 22 exemplaren bulletin streekmuseum Hoeksche Waard
 - 31 exemplaren Mededelingen Centraal Bureau voor Genealogie
 - 15 exemplaren kwartaalblad Centraal Bureau voor Genealogie
- Van J. den Boer:*
- koptelefoon uit de kerk
 - wandlampen
 - cursus vertellen (uit de oorlog '40-'45)
 - eigendomsakte Dorpsstraat 30-32
- Van J. Gouman:*
- hagelslagbusje 50 jaar bevrijding
- Van W.A. den Otter:*
- weekblad 'De Spiegel' jaargang 1946
 - 'Het boek voor Moeder'
 - foto van Colijn
 - foto van ds Vonkenberg, gereformeerd predikant te Barendrecht (6 mei 1900-3 december 1910)
- Van fam. Godina:*
- negatieven van Barendrecht vanaf 1945
- Van de heer Wissink:*
- foto's van Barendrecht
- Van L. Lauwerse:*
- scheerkwast
- flacon talkpoeder
 - busje DDT
 - flesje hoestdrank
 - flesje anti-reumalotion
 - busje stoelnagels
 - een paar houten schoenspanners
- Van mw Klootwijk:*
- 2 oude lepels
 - blikken sigarendoos
 - 32 jaar oud boekje 'Onze baby is een gave Gods'
 - 4 kaarten van oud Barendrecht
- Van R. Pieters:*
- registratieboek voor jongvee 1911-1914
- Van mw F. den Otter:*
- 'Schakel' 4 februari 1982
 - geborduurd kledje Oranjehuis 1947
 - 2 lidmaatschapskaartjes van de ijsclub 'Nooit Gedacht' seizoen 1945-1946 en 1946-1947
- Van fam. Vonk:*
- verschillende foto's
- Van mw Mooyaart-Roobol:*
- medicijndoosje uit 1927 van dokter Vermeulen
- Van fam. Millenaar:*
- rekenliniaal van 50 jaar oud
- Van mw Meeuwse:*
- schippersalmanak 1940, 1943 en 1944
 - 2 zestig jaar oude schoolboekjes
 - 2 vaderlandse geschiedenis-boekjes
 - boekje 'Veldtocht 1914-1918'
 - boekje 'Kleine vaderlandse geschiedenis'
 - leesboekje 'De wereld in 1948'
- Van mw M. Kanis:*
- telbord van mej. Meijer uit de Groen van Prinstererschool
- Van mw v.d. Hoek:*
- 2 porseleinen isolatoren
- Van mw Wijnveldt:*
- speldenkussen
 - stoplap
 - inktpot
 - penhouder (alles uit 1942)
- Van R. van Egmond:*
- lampfitting met stekker
 - 2 klimbeugels
 - 2 prijslijstboekjes van instrumenten van

de dierenarts

Van mw Dijkstra:

- bouwtekeningen postkantoor
- vergiet met deksel
- boekjes met kinderliedjes gezongen door AVRO's Kinderkoor

Van mw Tieleman:

- 3 schooltafels met laden

Van fam. Blokker:

- Jugendstil fotoalbum

Van de heer Kraayeveld:

- fuik
- visnet
- baggerbeugel
- merkhamer H.K.V.
- laarzenknecht
- oliepijpen
- scheppannetje

Alle gevers weer hartelijk bedankt. Wij zullen uw spullen goed bewaren en er bij tentoonstellingen zoonodig gebruik van maken.

HISTORISCHE VERENIGING BARENDRECHT

Verenigingsgebouw *D' Ouwe School*, Dorpsstraat 150a, 2992 BE Barendrecht, tel. 0180-618142

Openingstijden: tijdens tentoonstellingen 's woensdags en 's zaterdags van 14.00 tot 16.30 uur

Postbankrekening 25 30 926

Contributie f 27,50 per jaar

WERKGROEPEN

Archieven Oud Barendrecht

Contactpersoon mw M.H. de Bruijn-Veenman, Alblas 11
2991 RA Barendrecht, tel. 0180-614751

Barendrecht van vroeger op ansicht en foto

- ansicht

Contactpersoon L. de Klerk, Marjoleinlaan 31
2991 HL Barendrecht, tel. 0180-615577

- foto

Contactpersoon A.G. van de Garde, 't Fruit 22
2991 TR Barendrecht, tel. 0180-614423

Bibliotheek en Archief

Contactpersoon mw E. van Eijsden-van der Wel, Schokker 35
2991 DJ Barendrecht, tel. 0180-614660

Bodemonderzoek

Contactpersoon T.C. Blinde, Devel 10
2991 RB Barendrecht, tel. 0180-615096

Genealogie

Contactpersoon J.E.J. Blinde, Hoefslag 71
2992 VG Barendrecht, tel. 0180-615177

Monumentenzorg

Contactpersoon A.G.W. Wesdorp, De Zeeg 25
2991 EH Barendrecht, tel. 0180-613872

Tentoonstellingen

Contactpersoon mw J.W.M. Verboom-van Geenen, Schaatsbaan 19
2992 CN Barendrecht, tel. 0180-615728

Voorwerpen

Contactpersoon W.M. Groenenboom, Voordijk 267
2992 AL Barendrecht, tel. 0180-612617

BESTUUR

Voorzitter M. Zoutendijk, Oranjestraat 2a
2991 CL Barendrecht, tel. 0180-614200

Secretaris mw J.W.M. Verboom-van Geenen, Schaatsbaan 19
2992 CN Barendrecht, tel. 0180-615728

Penningmeester J. Baan, IJsselstraat 5
2991 AN Barendrecht, tel. 0180-613445

Leden P. van Bergeijk, Ziedewijdsedijk 59
2991 VP Barendrecht, tel. 0180-612252
mw M.H. de Bruijn-Veenman, Alblas 11
2991 RA Barendrecht, tel. 0180-614751
A.Z. van Helden, 3e Barendrechtseweg 471
2991 SH Barendrecht, tel. 0180-614232
D. Mooyaart, Irenestraat 70
2991 BG Barendrecht, tel. 0180-615383

Ledenadministratie

F. van Heest, Kempenaar 75
2991 PJ Barendrecht, tel. 0180-612371

ENERGIE VOOR 3

Drie energieke bedrijven staan voor u paraat.
Uw aangewezen partners op velerlei gebied.

Energie

- 24 uur tankservice.
- Autowassen op alle manieren, personenauto's én trucks.
- Leveren van (motor)brandstoffen op de plaats waar en wanneer u dat wenst.

Auto

- Renault, uw altijd parate partner voor bedrijf en gezin.
- Nieuw of top-occasion, als aantrekkelijk alternatief.

Expeditie

- Wereldwijd, vakkundig en vertrouwd, tegen zeer gezonde kwaliteits/prijsverhouding.
- Douane-expediteurs.

**BERKMAN
ENERGIE SERVICE**
(0180) 643 643*

RENAULT

**BERKMAN
VISSER**
(0180) 643 600*

**BERKMAN
FORWARDING**
(0180) 643 683*

Tuindersweg 34 - 2991 LR Barendrecht

Ridderkerk: Havenkade 3 - (0180) 431 495*
Oud-Beijerland: Isaac Newtonstraat 7 - (0186) 622 655*

Vietnam: Berkman Forwarding, Ho Chi Minh City
Hong Kong: AEL / DNT / Berkman Forwarding

TE KOOP

Als makelaar en taxateur weet Frits Markus 'Markant' wat er in de onroerend goed wereld te koop is. Natuurlijk niet het Vrijheidsbeeld. Maar de makelaarskennis is bij 'Markant' wel in huis om alle andere projecten aan te kunnen. Wilt u een huis verkopen of zoekt u een ander huis, wenst u een zorgvuldige taxatie of een objectief hypotheekadvies kom dan gerust eens langs. Graag bespreken wij met u de mogelijkheden en voordelen die 'Markant' u kan bieden. U vindt 'Markant' aan de Middenbaan 94. 'Markant' is geopend van maandag tot en met zaterdag!

FRITS MARKUS MAKELAAR & TAXATEUR O.G.

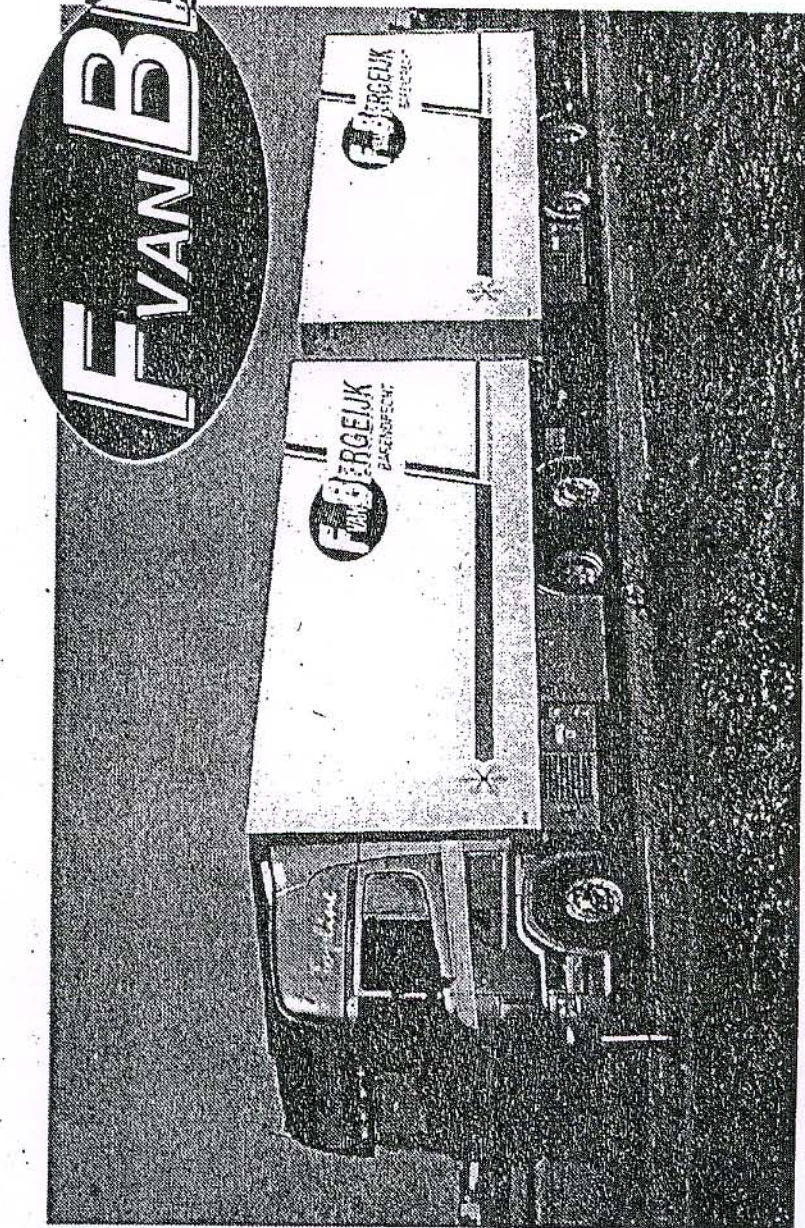

Middenbaan 94 - 2991 CT Barendrecht. Tel.: 0180-620099 Fax: 0180-611585

ACHTEROM 1 - BARENDRECHT, TEL. 0180 - 613193
OUDELAND 128 - ZWIJNDRECHT, TEL. 078 - 6101310

- **Temperatuur geregeld transport door bijna geheel Europa**
- **Bloemen/plantengroupage, dagelijks geheel Oostenrijk**
- **Specialiteit: OOSTENRIJK/SLOVENIË/KROATIË/BOSNIË HERCEGOVINA/SERVIË/HONGARIJE/ROEMENIË**

F. VAN BERGELIJK

INT. TRANSPORT

Tel. 0180 - 61 93 13
 Autotel. 06 - 53 15 09 41
 Fax 0180 - 61 73 17

F. van Bergeijk Int. Transport, Noldijk 56, 2991 VK Barendrecht